

องค์ความรู้

ไทยแลนด์เกษตรกรรม

สิ่งมงคลและอัปมงคลของไทย

ตอนที่ ๒๓

คนไทยยังถือกันด้วยว่า ด้านขวาสำคัญกว่าด้านซ้าย ด้วยเหตุนี้ ในการตั้งพระพุทธรูปในพิธีสวดมนต์จึงนิยมตั้งพระพุทธรูปไว้เบื้องขวาของพระสงฆ์ หรือในพิธีแต่งงานก็จะให้เจ้าบ่าวนั่งด้านขวา เจ้าสาวอยู่ด้านซ้าย

ต้นไม้ ต้นไม้ที่ตามคติความเชื่อของไทยถือว่าเป็นมงคลหรืออัปมงคลมักเกี่ยวข้องกับ

ชื่อของต้นไม้ นั้น ๆ เช่น ต้นไม้ที่มีชื่อว่าทองหรือเงินอยู่ด้วยถือว่าเป็นไม้มงคล เช่น ต้นใบเงิน ต้นใบทอง นิยมใช้ใบใส่ในขันหมากในพิธีหมั้นหรือแต่งงาน ต้นทองหลวง นิยมปลูกในบ้าน ต้นไม้ที่มีชื่อพ้องเสียงหรือใกล้เคียงกับคำที่เกี่ยวข้องกับความเจริญรุ่งเรือง มั่งมีศรีสุข มีชัยชนะ หรือความนิยมชมชอบ เช่น ราชพฤกษ์ ชัยพฤกษ์ ไม้สีสุก มะยม มะขาม ขนุน ไม้เหล่านี้ล้วนถือกันว่าเป็นไม้มงคลสมควรนำมาปลูกในบ้าน ส่วนต้นไม้ที่มีชื่อพ้องหรือใกล้เคียงกับคำที่ไม่เป็นมงคลก็จะไม่นำมาปลูกในบ้าน ถือว่าเป็นไม้อัปมงคล เช่น มะรุม หวาย ระกำ โสภ จิว เต่าร้าง ช่อนกลิน (เดิมชื่อ ช่อนชู) ลั่นทม (ภายหลังมี

การเปลี่ยนชื่อเป็น ถิลาวดี ก็กลับเป็นที่นิยมนำ เต่าหรือลวดได้ซุ้มแก้วเต่า มาปลูกกัน)

นอกจากเรื่องชื่อแล้ว ต้นไม้ที่มีกลิ่นหรือปลูกตามวัด คนไทยมักถือว่าไม่ควรนำมาปลูกในบ้าน เช่น ต้นโพ ต้นไทร ต้นกร่าง อย่างไรก็ตามก็มีผู้อธิบายว่า ไม้เหล่านี้เป็นไม้ใหญ่ โตเร็ว และรากชอนไชไปไกล อาจเป็นอันตรายแก่บ้านได้ คนโบราณจึงห้ามปลูกในบ้าน

ไม้บางชนิด เชื่อกันว่ามีผีสิง จึงถือเป็นไม้อัปมงคล ห้ามปลูกในบ้าน เช่น กล้ายตานี ตะเคียน นอกจากนี้ ต้นน้ำเต้า ก็มีผู้ถือว่าเป็นไม้อัปมงคล เพราะลูกมีลักษณะคล้ายอกผู้หญิง คนที่มีคาถาอาคมหรือของขลังจะถูกห้ามไม่ให้กินน้ำ

ดอกไม้ ดอกไม้บางชนิด ถือว่าเป็นดอกไม้ ดอกไม้มงคล นิยมนำมาบูชาพระ เช่น ดอกบัว เนื่องจากเป็นดอกไม้ที่เกี่ยวเนื่องกับพระพุทธศาสนา ดอกมะลิ เพราะมีสีขาวบริสุทธิ์และกลิ่นหอม ส่วนดอกเข็ม นิยมนำมาไหว้ครู เนื่องจากถือเคล็ดว่า เพื่อให้มีปัญญาเฉียบแหลมเหมือนเข็ม ดอกโป๊ยเซียน เชื่อกันว่าถ้าต้นโป๊ยเซียนออกดอกช่อหนึ่งมี ๘ ดอก เจ้าของจะมีโชคลาภ เรื่องของสิ่งที่เป็นมงคลและอัปมงคลของไทยยังมีต่อคราวหน้า

พิชญ์แป คุณภากริษย์ เขียน
สลธิษา สุนมุข สรุปล